

AHO JUHANI

MINKÄ

MITÄÄKIN

TYROLISTA

Juhani Aho

Minkä mitäkin Tyrolista

«Public Domain»

Aho J.

Minkä mitäkin Tyrolista / J. Aho — «Public Domain»,

© Aho J.

© Public Domain

Содержание

POLKUPYÖRÄLLÄ REININ RANTOJA	5
KUVAUKSIA SVEITSISTÄ	11
IHANNEMAA	12
VALOKUVA SVEITSISTÄ	15
YLÖS ALPEILLE	16
Конец ознакомительного фрагмента.	17

Juhani Aho

Minkä mitäkin Tyrolista

POLKUPYÖRÄLLÄ REININ RANTOJA

Polkupyörä ja Reinin rannat—ne nyt eivät oikeastaan sovi yhteen. Yksi maailman runollisimpia ja romanttisimpia seutuja ja tuo vihoviimeisten aikain keksintö, tuo kaikista uusien kulkukapine, jonka rumuudesta ja epärunollisuudesta on niin paljon puhuttu. Pienen aasin selässä tai sukkelajalkaisen kimon rattailla, jalkaisin tai korkeintaan laivassa—siinä ne kulkuneuvot, joita esteettisen matkailijan sopii käyttää...

Mutta siitä huolimatta on polkupyörä kuitenkin hyvin sopiva ja runollinenkin kulkuneuvo juuri Reinin rannoilla.

Meitä oli kaksi seikkailijaa Suomesta, jotka olimme keskellä talvea, loppupuolella maaliskuuta, saaneet päähämme lähteä pyöräilemään. Miehenkorkuiset kinokset estivät kotona satulaan astumasta. Pantiin pyörät rekeen ja ajettiin asemalle. Oli kirkas pakkasaamu, hanget kimaltelivat ja huerteisina seisovat metsät. Tuntui turhalla lähteä kauniimpia maita hakemaan, tuntui mahdottomalta löytää ihanampaa, puhtaampaa, ylevämpää ympäristöä kuin on kirkas, paisteinen aamu maaliskuun Suomessa. Eikä niitä oikeastaan ole löytynytäkään.

Mutta siitä huolimatta ovat Reinin rannatkin ihmeen ihanat!

Tietää olevansa Taka-Lapissa, kun lähtee Suomesta etelään keskellä talvea. Hangossa on meri jässä niin pitkälle kuin silmä kantaa. Entinen Amerikkaan aikova ukko pyörähti takaisin Pohjanmaalle, kun jäätyneen meren näki; me puhkasimme Murtajan saattamina jään, niin että hileet kahden puolen helisi. Tuskinpa on kaikesta paljosta nähtävästä huolimatta ulkona Euroopassa, kaikesta suurenmoisesta liikkeestä ja ihmisvoiman voitollisista ponnistuksista huolimatta, montakaan niin vaikuttavaa nähtävää kuin nähdä suurten rautaisten laivain, paksua, vihaista, mustaa savua tupruten, murtautuvan jäiden saartamasta Suomilinnasta ulos Itämeren aavoille, vapaille ulapoille. Kuva pienen, kaikilta tahoilta saarretun kansan taistelusta olemassaolonsa, vapautensa ja itsenäisyytensä puolesta, sillä mitä olisimme, jos meiltä olisi Hangon väylä tukittu? Sentähdenpä me nyt, ajoipa kaakkonen tai itä melkein kuinka suuria jääjoukkoja tahansa Hangon kallioita vastaan, aina niiden läpi tavalla taikka toisella joko murtaumme tai pujottelemme. Ja pohjoistuuli, tuo kotoinen vihainen viimamme, se on tässä kuitenkin meidän vapautemme paras ystävä ja apumies, pannen suuret ulapat imemään saartavia jääjoukkoja pois rannoiltamme ja murtaen ne palasiksi aaltojen mylläkössä ulompana merellä.

Olisi luullut olevansa napamerillä semmoisina kuin niitä on kuvissa nähnyt, kun muutamia tuntia kestänyt luja jää oli loppunut ja laiva kellui sulassa meressä jäämöhkäleiden keskellä. Ja ihana oli näky, kun viheriä meri lainehti, täynnä valkoisia, auringon valossa heloittelevia jäälauttoja, jotka samalla olivat kuin hajoitettuja, pakosalle ajettuja sotajoukkoja, joita laiva ei enää välittänyt väistääkään, vaan suuntansa kerran otettuaan armottomasti puski selkään ja sivuun, voitollisesti niiden yli ja ohi rynnäten.

Mutta tullaksemme nyt Reinin rannoille...

Kölniin oli vielä rautatietä ajettava ja sieltä vasta oli varsinainen pyörämatka aloitettava. Tanskassa olivat tiet märät ja luntakin satoi. Vihmoi sitä vielä Hampurissa, ja kun meidän Kölnissä vihdoinkin oli satulaan hypättävä, niin sielläkin tipahteli taivaalta valkoisia, kotoisia hiuteita. Mutta se suli kohta ja teki ilman vain viileäksi ajaa.

Pyörä on mukava ja tarkoitustaan hyvin vastaava sille, joka tahtoo käydä vähän lähemmin tutustumaan niihin seutuihin, joiden kautta hän kulkee. Sopiihan sitä junallakin kulkea ja helposti ja mukavastihan nyt yleensä kuljetaan. Mutta vaikka uudenaikaiset kulkuneuvot ovatkin helpottaneet

matkustamista ja siihen niin monia houkutelleet, on matkustaminen kuitenkin kadottanut suuren osan viehätystään juuri niissä seuduissa, joissa on eniten nähtävää. Nykyaikainen rautatiematkustaja tulee matkoiltaan usein yhtä viisaana takaisin kuin hän lähtikin. Matkansa pääpaikoista hän tietysti hyötyy, mutta matkan varrelta ei hänellä juuri ole muita vaikutuksia kuin muutamia hät'hätää nähtyjä maisemia ja ohi kiitäviä kyliä ja kaupunkeja. Tien varsi pienine yksityiskohtineen, ihmiset ja elämä eri seuduissa—kaikki se jää rautatievaunun ikkunasta näkemättä, mutta pääsee täyteen arvoonsa polkupyörällä kulkiessa.

Oli iltapäivä, kun ulkopuolella Kölnin eteläistä porttia Bonniin vievän viertotien alkupäässä nousimme pyörillemme. Hetki ei nyt ollut juuri juhlallinen, mutta hauska se oli. Oli vihdoinkin päästy alkuun, päivä oli viileä ja kirkas, tuuli myötäinen ja tie mainio. Keinuttamme laivassa, täristyämme rautatiellä ja kyllästyneinä suurten kaupunkien meluun oli meidän sanomattoman suloista istua satulassa, notkahtelevien vieterien päällä ja hengittää raitista kevätilmaa. Tie kulki leveänä, pitkänä nauhana etelää kohti, maa oli tasaista ja lakeaa ja vasta etäämpänä tuolla edessäpäin siinteli seesteisen ilman läpi kukkuloita ja vuorenselänteitä. Tie kulki peltujen ja vainioiden halki, ja kaikkialla olivat maamiehet työssä auroineen ja karheineen kevätkylvöjä tehden. Ei näyttänyt vaikealta tuon pehmoisen, murakan maan penkominen. Ei sitä ollut routa kuohuttanut, eivät siinä kivet haitanneet. Mutta siksi se onkin kuin siistin emännän salin lattia, johon hän on parhaat mattonsa levittänyt. Ei rikkaa, ei roskaa, ei takkuisia ojanreunoja, ei koukeroisia vakoja, vaan kaikki suorakulmaista, melkein turhantarkkaa, niinkuin lakaistua, peltotilkut maanlaadun ja kylvön mukaan erivärisiä: ruskeita, harmaita, viheriäisiä. Eikä metsä missään haittaamassa, ei kylmää korpea näkyvissäkään, mutta tuolla täällä iltapäivän paisteessa hohtava kylä tai oikeammin kaupunki, kirkko aina keskellä kylää. Kyläin takaa kohoaa korkeita savupiippuja, siellä on tehtaita. Juna kiittää aavikkoa pitkin loitompana ja jättää pitkän palmikon valkoista höyryä jäljelleen. Ja pelloilta pyrähtää tuon tuostakin kiuru ylös ilmaan ja visertää niinkuin kotona Suomessa—liekö sitten matkalla sinne vai aikoneeko täällä pesiä.

Tie Kölnistä Bonniin kulkee kilometrittäin yhtä suorana linjana, mutta Rein-virta, joka täällä alajuoksussaan on laaja kuin järvenselkä, mutkittelee sinne tänne, hipaisten tuon tuostakin maantietä. Omituisen vaikutuksen tekee tuo tuollainen jättiläisvirta, joka yöt päivät tuhansien, kymmenien tuhansien vuosisatojen kuluessa on siinä juosta jollotellut aina samaa vauhtia, kiihtymättä, suuttumatta, aina yhtä auliisti kantaen alaspäin aluksia, mutta aina myöskin yhtä itsepintaisesti puskien vastaan niitä, jotka ylöspäin pyrkivät. Huolimatta siitä, että rautatiejunat sen molempia rantoja kiitävät ikäänkuin halveksien sen pinnalla kulkevaa hidasta liikettä, pitää joki kuitenkin puolensa, sillä suurin tavaraliike näyttää kuitenkin sitä pitkin käyvän, nyt niinkuin ennenkin, kun ei rautateitä ollut vielä. Suuret suunnattomat hinaajalaivat kiskovat ylös ja kiidättävät alas jättiläisproomuja, ja keveämpiä matkustajalaivoja näkee vähän väliä tulevan ja menevän. Totisena ja vakavana se antaa maailman rannoillaan meluta tietäen, että kaikki nuo kaupungit ja kylät ovat sen omia lapsia, jotka se on synnyttänyt ja jotka vieläkin sen rinnasta ravintoa imevät.

Ja paljon sillä on lapsia, Reinillä.

Emmehän olleet täyttä kahta tuntia satulassa istuneet, kun parin kolmen pienemmän kylän läpi ajettuumme, joissa oli katuja ja taloja ja asukkaita ainakin kahta vertaa enemmän kuin Kajaanissa ja Iisalmessa, pyyhälsimme Bonniin, kaksi penikulmaa Kölnistä. Meistä suomalaisista, jotka saamme päiväkausia ajella tullaksemme kaupungista toiseen ja jotka saamme olla kiitolliset, jos eivät pienten kyläin, jopa talojenkin välit ole kahta penikulmaa pitempiä, oli ihmeen outoa ja omituista tuolla tavalla sutkahtaa uuteen kaupunkiin, kun tuskin olimme vielä entisestäkään oikein erillämme. Mutta eihän se ikävämpääkään ollut, ja mielihyvällä laskeuduimme alas pyöriltämme niin pian kuin viertotie oli loppunut ja kivinen kaupungin katu alkanut.

Olisihan ehkä pitänyt yöpyä tuohon vanhaan kuuluisaan yliopistokaupunkiin, jossa kuninkaittenkin pojat kuuluvat opinnoita harjoittavan. Mutta päivä oli vielä korkealla ja tuuli oli myötäinen, voimat vielä vereket ja matkainto ylimmillään. Ja kun oli muutaman suuren torin varrella olevassa ravintolassa vähän leipää ja makkaraa haukattu ja makeata olutta haarikan täysi nielaistu

—kun oli Baedekerin matkaoppaasta saatu tietää, että kaupungissa oli asukkaita 40,000, että siellä oli museo ja kauniita puistoja ynnä muuta sen semmoista nähtävää, jota toivottiin saatavan jossakin tuonnempanakin nähdä, niin tehtiin nopea päätös, annettiin matkavietille valta ja ohjattiin pyörän kokka kaupungin toista tullia kohti.

Tähän päätökseen vaikutti myöskin se, että matkaoppaan mukaan alkavat juuri Bonnista varsinaiset Reinin rannat, nuo jyrkät kukkulat, joiden välitse virta pujotteleikse ja joiden rinteillä kuuluisa viini kasvaa. Bonn itse on juuri tasangon ja vuorimaan rajalla ja ihana, laaja puistokäytävä johtaa sen eteläisestä tulliportista jokea pitkin kukkulamaisemaa kohti, joka nyt kohoo aivan tuossa edessämme ja jota kohti pyörämme ilta-auriongon valossa välkähdellen meitä kantavat.

* * * * *

Ajaa helistimme siis ulos Bonnin kaupungin tullista, pehmoisesti notkahteli taas satula, ketju hymisi hiljaa kuin hyvillään ollen, kello kilahti niinkuin pääsky piipahtaa maata vasten lentäessään ja matkanteko oli kuin leikin tekoa leveällä, sileällä tiellä. Suomessa ei jouda juuri maisemia katselemaan, sillä itse ajaminen kapeilla teillä vaatii siellä ajajan kaiken huomion puoleensa. Täällä istuu pyöräilijä satulassaan kuin vaunussa, ei tarvitse pelätä ojia eikä rattaan jälkiä, vaan saa omistaa koko huomionsa maisemalle ja kaikelle, mitä tien varrella on nähtävänä.

Kaikkia yksityiskohtia ei pyöräilijä kuitenkaan tule tarkastaneeksi. Taival katkeaa siksi nopeasti, että ainoastaan n.s. kokonaisvaikutus painuu mieleen. Tahdon siis tässä kuvata, miltä matka Reinin rantoja pitkin *yleensä* näyttää ja pysähtyä eri paikkojen kohdalla ainoastaan silloin, kun pyöräkin pysähtyy.

Olimme siis Bonniin saapuessamme tulleet tasangolta vuoristoon. Rannat supistuivat yht'äkkiä ja kohosivat kahden puolen virran uomaa korkeina, jyrkkinä kukkuloina.

Tie, suuri, leveä viertotie noudattaa kaiken aikaa Reinin rantoja. Joskus se siitä tekee pienen mutkan, mutta heitäikse sitten taas aivan rantaan, niin että kuuluu veden lirinä rantakivillä. Rautatie kulkee kaiken aikaa maantien mukana voimatta sekään korkeiden kukkulain takia loitommaksi poiketa. Yhtä mittaa, miltei joka neljännestunnin kuluttua kiittää juna ohitse tai puhalttaa vastaan, kuljettaen milloin raskaita tavaravaunuja, milloin keveitä, keikarimaisia koruvaunuja, joiden ikkunoissa istuu hienoja herroja ja naisia, hekin omalla tavallaan maailman kauneutta ihaillen. Ja se, mikä tapahtuu vasemmalla rannalla, se tapahtuu myöskin oikealla: sielläkin on sama liike, sama määrä junia kulkemassa. Ja välissä on virta, yhä vuolaampi kuta ylemmä tullaan, täynnä laivoja, proomuja, venheitä ja siellä täällä jokin hiljalleen alaspäin köllöttelevä tukkilauttakin, tullen jostakin kaukaisesta vuoristosta, jossa on metsää. Ehkä Sveitsistä. Ehkä ne on puita Pyhän Gotthardin rinteiltä, mistä se itsekin on kotoisin. Ne sieltä, me sinnepäin.

Täällä ei ole metsää, ei mailla, ei halmeilla. Ei muuta kuin puutarhoja ja viinimaita kukkulain rinteillä.

Ne kukkulat, ne alkoivat yht'äkkiä molemmin puolin virtaa, niin että niiden väliin ajoi kuin portista sisään. Yhtenä ainoana pitkänä jonona, josta aina tuostakin kohoaa korkeampia keiloja, jatkuvat ne nyt jokea pitkin niin kauas kuin silmä kantaa. Mihin suinkin on viljelijä päässyt kiipeämään ja kuokkineen kiinni tarrautumaan, siinä on viinitarha, on keppeä kepin vieressä ruskeassa ja paikoin aivan punaisessa mullassa. Aivan maantien vierestä ne alkavat ja kohoavat ylimmille huipuille, muodostuen jyrkimmillä paikoilla portaiden muotoisiksi hyllyiksi, joita on kivimuureilla tuettu vieremästä. Siellä täällä, missä multainen rinne muuttuu kallioiseksi vuoreksi tai missä kukkulat varjostavat niin, ettei aurinko pääse paistamaan, lakkaavat viinitarhat ja sijaan tulee sakeata pensaikkoa tai palsta rehevää viheriää metsää.

Eivät viherrä vielä viinimaat, ruskeina ja totisina odottavat ne lämpimämpiä paisteita. Mutta nyt juuri on työn aika, ja kaikkialla kuukkii tuolla rinteillä työmiehiä penkoen, lapioiden ja köynnösten runkoja puhdistellen.

Laskeumme rattailtamme eräässä pienessä kaupungissa, joka on rakennettu sille kapealle alalle, joka on virran ja viinivuorten välissä. Väestö tässä pienessä kaupungissa, jossa kuitenkin lienee asukkaita noin parisen tuhatta, on, samoin kuin melkein kaikissa muissakin samanlaisissa kaupungeissa, viinin viljelijöitä. Jyrkkä polku nousee kaupungin kadulta ja vie ylös kukkulalle läpi viinitarhain. Oikein liikuttaa mieltä nähdessä, millä hellällä, äidillisellä huolella viinitarhuri maataan hoitaa. Kunkin köynnöksen tukena on pienoinen keppi, johon se on varovasti sidottu. Kepin ympäristö, josta köynnös mehunsa imee, on kuin kukka-astia, sulin käsin ruopoteltu ja kouhoteltu —tai se on kuin rakkaan, nukkuvan lapsen vuode, jota hellä äiti vähän väliä käy katsomassa ja laittamassa. Puhuttellemme vanhaa äijää, joka parhaillaan keppien ja köynnösten välissä hääriskelee.—Hänenkö on tämä rinne tässä?—On siinä hänenkin, on muidenkin.—Kuinka paljon on hänen?—Tästä kepestä tuohon keppiin ja sitten tuosta tuohon toiseen.—Ei ala totta tosiaan ole iso, onhan pikku mökin potattimaa. Mutta kun keppiä on kepin vieressä—satoja—ja kustakin kepestä kasvaa pullo viiniä, joka myötäessä maksaa ainakin markan, niin kannattaahan se.

Ja sitten ukko murteellaan, josta emme isoja älyä, selittämään, miten köynnöksiä on hoidettava, ja sitä tehdessään hän lapiolla siirtelee juurten suojaksi litteitä kiviä, jotka päivä paahtaa lämpimiksi kuin kiukaan kivet ja jotka siitä sitten yökylmäin aikana huokuvat sulosta löylyä köynnöksiä ympärille.

Tekisi mieli maistaa ukon viiniä. Käyhän se päinsä, siellä ja siellä on hänen talonsa ja eukko on kotona ja jos menemme sinne ja sanomme terveisiä, niin hyvää antaakin.

Jätämme äijän kaskeensa, laskeumme alas kaupunkiin ja haemme sieltä käsiimme hänen talonsa. Siellä on emännällä pikku viiniravintolansa, joita muuten on joka talossa, ja pian seisoo edessämme pullo täynnä valkoista, helmeilevää viiniä kahden lasin keskessä. Ei se ole tuollainen tyhmä, paksukaulainen porvarillinen olutpullo, vaan soikulainen, solakka ja aatelinen kuin se keppi, jonka ympärillä sen sisällys on kasvanut—on melkein sääli sitä avata, mutta avattuna se kihauttaa hyvän mielen kyyneleen silmäkulmaan niin pian kuin sillä huulensa kostuttaa.

Nielaistaan *se* »keppi» ja nielaistaan toinen ja heitetään hellät hyvästit emännälle ja terveisiä isännälle.

Hieno harso peittää maiseman, kun taas ollaan hevosten selässä ja poljetaan eteenpäin. Tuntuu siltä kuin ei enää oltaisi pyörällä ajamassa, omin voimin polkemassa, vaan kuin istuttaisiin selkäkenossa mukavassa vaunussa, jota jokin uusi tuntematon voima kiidättää eteenpäin. Ohi kiitävät rannat, ohi pienet kaupungit ja kylät, joihin alussa pysähdymme ja painamme nimetkin mieleen, mutta joita lopulta on mahdoton mielessä pitää ja niihin mahdoton pysähtyä, niitä kun melkein joka puolen tunnin kuluttua tulee vastaan yhä uusia ja yhä ihanampia. Suuretkin kaupungit, kuuluisat Koblenssit ja sen semmoiset sivuutetaan. Mieleen jää vain muisto vilkasliikkeisistä kaduista, kärkelevistä lapsista, avaroista toreista, vanhoista kirkoista ja raatihuoneista,— mutta ennen kaikkea kaupunkien ulkopuolella olevista huviloista, jotka puutarhainsa keskestä pilkoittavat köynnöksiä ympäröimine seinineen ja parvekkeineen ja joista jokainen olisi kuin paratiisi, jos niihin voisi rakkahimpineen pysähtyä.

Yhtä viehättäviä olisivat nuo hauskan näköiset matkailijahotellitkin vuorten rinteillä. Mutta ei ole niihin varaa asettua, ne ovat vain niitä varten, jotka mukavissa rautatievaunuissa venyvät. Vähävarainen »omallaan» ajava saa etsiä vaatimattomamman majatalon, tuollaisen viinituvan, jossa isäntä hoitaa juomapuolta, emäntä keittää kyökissä ja tytär valmistaa hyllyvät vuoteet kangistuneiden jäsenien oikomasijoiksi. Kun semmoiseen illalla tullaan, viedään pyörät talliin, puhdistautaan pölystä, muutetaan kuivaa päälle, istutaan sitten runsaan ruokapöydän ääreen, maistellaan sitä ainaista viiniä, jutellaan isännän ja kaikkien muiden vieraiden kanssa myöhään yöhön, eikä muisteta tämän maailman murheita enemmän kuin entisajan maantieritari, joka oli lähtenyt liikkeelle, seikkailuretkille, tietämättä minne meni, kunhan vain meni niin pitkälle kuin tietä riitti.

Niinpä niin, maantieritari! Ne ovat olleet ja menneet, mutta aate elää, elää ja tulee yhä enemmän elämään meissä nykyajan polkupyöräritareissa, joita jo nyt vilisee kaikilla teillä ja kujilla,

toiset laihoja kuin Donkkisotit, toiset lihavia kuin Sankkopanssat, mikä minkin näköisen Rosinanten selässä, useilla omat Dulssineansakin mukanaan.

Liekö se ollut tuota hengen heimolaisuutta, joka teki sen, että me täällä ryöväri-ritarien vanhassa maassa, Reinin rannoilla, tunsimme itsemme kuin kotonamme ja että me erityisellä uteliaisuudella tarkastelimme heidän vuorten harjanteille rakennettuja linnojaan. Ja niin pian, kun niitä tuli kohdallemme ensimmäinen muita vähän säilyneempi, kävimme tekemään tuttavuutta.

Se riippui siellä vuoren rinteellä kuin pääskysen pesä räystäällä. Jyrkkä tie johti rinnettä ylös. Jätimme hevoset alas tien päähän ja lähdimme jalkaisin linnaa valloittamaan. Helppo tehtävä se olikin; ei tarvinnut muuta kuin seurata viittaa, joka osoittamalla osoitti, mistä olisi paras mennä. Oli se sentään koko vaivalloinen nousu, sillä pyöräilijöillä ja rakuunoilla on se yhteistä, että käveleminen heitä kyllästyttää ja väsyttää. Mutta linnaan tulo palkitsi vaivan. Jo ulkopuolella linnaa olevalta penkereeltä oli näköala mitä viehättävin pitkin Reiniä ja sen molemmilla puolin olevia pikku kaupunkia ja mutkittelevia teitä.

Mutta meidät oli huomattu linnasta, ja kun astuimme porttihilin alitse sisään, josta niin monen monet ritarit ennen vanhaan olivat astuneet, tuli meitä vastaan linnan isäntä, ystävällisesti tervehtien ja avaimet kädessä helisten, ja kysyi, tahdoimmeko nähdä linnan. Tietysti tahdoimme—ja hän lähti meitä kuljettamaan. Kuljetti läpi holvien, kautta katottomien kirkkojen ja salien, näytti meille neitokammiot, vankilat, tallit, kaivot, jotka kaikki olivat siinä kunnossa, mihin ne olivat jääneet, kun linna viimeksi valloitettiin, parisen sataa vuotta takaperin, jonkin yöllisen päällekkarkauksen kautta. Tuo nyt ei ollut sen kummempaa eikä oudompaa kuin muissakaan samanlaisissa linnanraunioissa, joita on niin monia tuhansia maailmassa ja joita on Suomessakin muutamia matkailijan tarpeeksi. Mutta oli tässä linnassa kuitenkin jotakin erikoisempaakin nähtävää.

Kuljemme juuri muutamaa käytävää, kun huomiotamme herättää puoleksi maan alla oleva suuri suunnaton holvisali, jota isompaa ei ole monta kirkkoa Suomessa. Koetimme arvailla, mikä tuo oli mahtanut olla: juhlasaliko, talliko, navettako?—Ei! viinikellari se oli! Vanhan ryöväri-ritarin viinikellari! Joivathan ne, osasivat, osasivat ottaa ryypyn ne pojat, klasin kallistaa—mutta mistä tuli kaikki tuo tavara, joka moisen holvin täytti?

Vastaukseksi vei meidät nykyinen isäntä—linnan vartija ja vieraiden opas—linnan korkeimpaan torniin ja käski katsoa ympärillemme. Nuo kukkulat ja rinteet, jotka tänne näkyivät, kaikki viinimaita jo silloin niinkuin nytkin, kaikki ne ja vielä toiset rinteet ja kukkulat niiden takana—kaikki ne olivat linnan herran viinimaita, joita hän alustalaisillaan viljelytti ja joista neste jättiläistynnyreissä vyöryi tuonne holvisaliin.

Oli siinä mistä itse ryypyn ottaa, oli siinä mitä vieraille tarjota!

Ajatus oli kovin lähellä ollakseen syntymättä, toivomus liian luonnollinen jäädäkseen lausumatta: »ollapa, että olisivat meillemme tilkkasen säästäneet! Mutta nahkaansa ovat, pakanat, viininsä viimeiseen tippaan vetäneet!»

Liekö vartija arvannut aivoituksemme, en tiedä—mutta samassa hän virkkaa:

—Jos korkeasti kunnioitetut herrat tahtovat tyhjentää pullon viiniä...

—Linnanko viiniä?

—Puhdasta viiniä ... linnan vanhassa viinimaassa kasvanutta!

Josko me tahdoimme!

Hän viittaa puolisolleen tuolla alhaalla, jossa hänellä vanhan muurin kyljessä on asuntonsa, ja ennen pitkää me istumme linnan vanhan tornin katolla, pullo viiniä edessämme, jolla on se ihmeellinen vaikutus, että me pian kuvailemme olevamme emme ainoastaan vanhoja maantieritareita, vaan itse tämän linnan isäntä, Reinin kreivejä, jotka istuvat tässä täysin varustetussa linnassaan ja tornin huipulta tähystelevät virtaa pitkin ja maantietä pitkin, eikö sieltä olisi tulossa joku kurja räämäksä, jolta voisimme korkeat maantieverot kiskoa ... tai jos hän siitä kieltäytyisi, niin me häntä pullolla päähän ... täältä ylhäältä ... tuonne alas, missä tie mutkittelee, junat viheltää, laivat virtaa kyntää ja proosallinen maailma menee menojaan, kysymättä yhtä vähän entisten kuin nykyistenkään

runoritarien mieltä, jotka olkoot itse kiitolliset siitä, että hänen saksalaisen majesteettinsa ja Preussin kuninkaallisen järjestyksen turvissa saavat matkustaa miten itse tahtovat, kunhan passi vain on kunnossa ja kun eivät vain toisten rauhaa häiritse.

1897

KUVAUKSIA SVEITSISTÄ

(1897.)

IHANNEMAA

Sanotaan, että Jumala antaa päivänsä paistaa niin hyville kuin huonoillekin. Uskotaan myöskin, ettei niin huonoa ja rumaa maata, jolla ei olisi omia etujaan ja erityistä kauneuttaan Luojan lahjana. Sen mukaan olisivat kaikki maat siis tavallaan yhtä kauniita. Joskaan ei pohjolalla—sanotaan—ole etelän lämmintä kesää ja hehkuvata aurinkoa, ei etelällä ole pohjolan puhdasta lumitalvea eikä sen hulmuavia revontulia. Ei ole pohjolalla etelän hurmaavia kuutamoina, mutta ei etelällä myöskään meidän valoisia kesäöitämme. J.n.e. Maailman laatija on siis muka antimiaan jaellessaan menetellyt verrattain puolueettomasti ja koettanut panna onnen lahjat jotakuinkin tasan.

Maailmata matkustellessaan tulee kuitenkin aika usein ajatelleeksi, ettei hyvä haltija sentään ole ollut aivan niinkään puolueeton etuja antaessaan. Hän on kuin onkin suosinut eräitä seutuja tekemällä niistä ihmisten olinpaikkoja niin ihania, että kaikki muut jäivät niiden rinnalla varjoon. Niihin lempipaikkoihinsa hän on kuin kokoamalla koonnut kaikki, mitä on tiennyt, tehdäkseen suosikkiensa olon ja elämän niin hauskaksi ja mukavaksi kuin mahdollista.

Sveitsi on yksi semmoinen Luojan lempimaa. Se on kuin näyte siitä, miten tässä maailmassa voi ihmisten olon ja elämän järjestää kaikkien heidän toiveidensa ja mielihalujensa mukaisesti. Se on kuin niitä varten, jotka tahtovat yht'aikaa elää etelässä ja pohjolassa, erämaassa ja kulttuurin keskellä. Sillä joka tahtoo ja voi oleilla ja elellä joko lyhemmän tai pitemmän aikaa mahdollisimman vaihtelevata ja monipuolista elämää, mitä tämä matoine maailma yleensä voi tarjota, hän valitkoon — ja hän tavallisesti valitseekin—Sveitsin olinpaikakseen.

Johan itse maan asemakin on aivan verrattomasti valittu. Sveitsissä ei ole Pariisia, mutta ei sieltä Pariisiin kuitenkaan ole kuin muutamien tuntien matka ja melkein yhtä nopeasti pääsee sieltä Wieniin ja Berliiniin. Ei se ole Italia, mutta jos haluttaa käydä vierailemassa Milanossa, Firenzessä, Venetsiassa tai Roomassa, ei tarvitse ottaa aikaa mukaansa enemmän kuin lähtiessään esim. Kuopiosta Helsinkiin. Kulkuneuvojensa puolesta se on parhaimman Euroopan keskellä ja saattaa sieltä pistäytymällä ja niin sanoakseni päiväselään käväistä sen kuuluisimpia ja ihanimpia paikkoja katselemissa ja palata seuraavana päivänä majaansa ylhäällä alpeilla tai hiljaiseen asuntoonsa jonkin vuorijärven rannalla.

Mutta ei Sveitsissä asuvan tarvitse tehdä semmoisiakaan matkoja päästäkseen osalliseksi siitä, mitä luonto ja kulttuuri parasta tarjota taitavat. Hänellä on omassa maassaan omat sivistyksen kehdot semmoiset kuin Geneve, Zyrich, Bern, Lausanne, Basel, joissa henkiset harrastukset ovat yhtä vilkkaat ja opinahjut yhtä kuumat kuin missään muualla Euroopassa. Ja mitä luontoon ja elämään sen helmassa tulee, niin ei häneltä puutu mitään, mitä siinä suhteessa tarvitsisi lähteä muualta hakemaan. Laaksoissaan on hänellä paikoitellen ikuinen kesä ja ikuinen vihreys. Ylhäällä vuorillaan on hänellä loppumaton talvi, ja voi hän siirtyä toisesta toiseen sitä mukaa kuin mielensä milloinkin tekee. Etelä ja pohjola erilaisine kauneuksineen ja kasvullisuuksineen ovat siellä niin lähekkäin, että kun hän soutelee purressaan jollakin noista monista järvistään, joiden vesi on niin kirkasta kuin Välimeren, tai istuu jossakin rantalehdossa kukkivien mantelipuiden siimeksessä, voi hän siitä silmänsä nostamalla nähdä ylempänä vuoren rinteellä pohjolan kuusimetsän lumikenttien keskellä ja rekien liukuvan rinteitä pitkin. Ja kun hän astuu junaan ja tekee sillä pienen kierroksen maansa ympäri, voi hän muutamien tuntien kuluessa siirtyä miltei trooppilisesta helteestä seutuihin, joissa ilma on niin viileä ja puhdas kuin Lapin tuntureilla. Hän voi samana päivänä soutaa venheellä ja reellä ajaa, viilettää polkupyörällä ja suksella hiihtää.

* * * * *

Oleskelin tuonnottain muutamia päiviä eräässä Sveitsin suosituimmista seuduista. Paikka oli Genevejärven pohjoispuolella oleva Clarensin kaupunkikylä, joka on kahden vähän suuremman

pikkukaupungin, Veveyn ja Montreux'n, välillä ja jota toisella puolen rajoittaa Geneven järvi, toisella korkeat alpit. Se paikka on yksi ihanimpia ja mukavimpia ihmisten olinpaikkoja. Ilmanala on tällä rannalla järveä niin lauha kuin Välimeren rannoilla. Korkeat alpit suojaavat sitä kylmiltä tuuilta, jotka puhaltavat yli. Kapea rantakaistale, jolle kaupungit, huvilat ja hotellit ovat rakennetut, muistuttaa sekin »Rivieraa». Kaikkialla kohoo loitompana kahden puolen lahtea ikuisen lumen peittämät vuoret. Eivätkä ne kuitenkaan Clarensin puolella järveä ole niin jyrkät ja jylhät, että olisivat asumattomiksi jääneet. Häipyvissä korkeuksissa, jonne tiet ja polut mutkitellen kohoavat ensin läpi viinitarhojen, sitten peltojen ja puutarhain ja metsien ja lopulta läpi alppiniittyjen, näkyy aina kasvullisuuden rajalla, jopa sen yläpuolellakin ihmisten asumuksia: linnoja ja upeita hotelleja, maalaiskyliä ja kaikkein ylinnä karjamajoja metsikköjen laidoissa.

Tulin sinne loppupuolella toukokuuta pienelle, somalle rautatieasemalle, josta lähdin käyskentelemään järven rantaa noudattelevaa katu.

Se kulki kilometrittäin tasaista, kaareutuvaa rantaa ohi hotellien, huvilain ja läpi kaupunkien, jotka ovat niin kaitaisia, että niillä on tämä katu ainoana katunaan, jota myöten kaikki liike, käveleväin ja ajavain, kulkee. Siellä täällä vähän leveämmässä paikassa erottaa kadun rannasta jonkin hotellin tontti puistoineen. Toisin paikoin muodostuu katu pienoiseksi toriksi, minkä laitaan laivat laskevat. Tältä katutieltä kohoaa aina vähän päässä poikkikatu, useimmiten portaiden muodossa, ylempänä vuoren rinteellä oleviin taloihin ja katkaisee sen joskus silta, jonka alitse huimaava vuorivirta hyrskyy, pyörittäen myllyjä ja pienempiä tehtaita. Tuon tuostakin pyyhkäisee sitä myöten ohitse keveä sähköraitiovaunu, mutta hiukan ylempänä jyrää junia vuoren rinteeseen rakennettua rataansa. Tie jatkuu viimein ulos maaseudulle, järven päähän Rhône-virran niskaan, josta se haarautuu kahtia, toinen puoli lähtien viljavaa laaksoa myöten, toinen järven toista rantaa, missä vuoren rinteet ovat jyrkät ja asumattomat.

Pitkin kaikkia rantoja on laitureita, joihin yhtämittaa kulkevat laivat laskevat järveä kiertäessään. Ne ovat mukavia, leveitä rataslaivoja, yksinomaan huviretkelijöitä varten rakennettuita. Niiden alituksena tehtävänä on viiletellä pitkin Genevejärven pintaa paikasta paikkaan ja tarjota tilaisuutta vesillä vierimiseen.

Yksi niistä saapuu juuri rantaan. Vihreän vaalea vesi helmeilee kuin samppanja laivan siipien alla. Ei ole Geneven vesi meikäläistä arkivettä. Se on juhlavettä, on kuin se ei olisi olemassa käytännöllistä laivakulkua varten, vaan erittäin tilattua näitä huvipursia keinuttelemaan. Laivan pohja kuultaa sen läpi, laivasillan arkut ja paalut näkee pohjaan asti, ja kun rannoilla parveilevat joutsenet sukeltavat päänsä veteen, näkyy kaulan koukistus veden alla yhtä hyvin kuin sen päälläkin.

Laiva lähtee kulkemaan rannikkoa pitkin, ottaen yhä uusia matkustajia. Asetumme kannelle mukaviin sohviin, selkäkenoon niinkuin teatterin nojatuoliin.

Ja esirippu nousee.

Se on vain koristekappale, kulissinäytelmä, joka esitetään, mutta jonka kukin saa täyttää ja panna siihen omain mielialainsa sisällön. Kun laiva on käynyt kaikki pohjoisrannan laivasillat, lähtee se oikaisemaan yli järven sen toiselle puolelle, ja silloin esiintyy, rannasta poistuessa, järven päällä oleva vuoristo kaikessa komeudessaan. Alimpana etualalla järven pinnan tasalla on siinä ensiksikin tuo rannikko kylineen ja kaupunkineen sulautuen kuin kirjavaksi päärmeeksi takana olevan vuoren rinnan liepeeseen. Vuoren rinta on kuin poimuihin heitetty viheriä verhostin, johon on kirjailuina siroteltu pieniä kylä- ja talotäpliä, josta nurmirinteet ja metsät ja avopäät kalliot erottaa vain niiden eri väristä ja josta auringon valoa heijastava ikkuna, lasiparveke tai sinkkikatto välkkää kuin jalokivi samettittuynyn keskestä. Ylinnä katoa vihreys ja muuttuu harmaan punertavaksi kallioseinäksi ja sen yläpuolella alkaa lumivaippa.

Ja kun silmä on kerran siihen seisottunut, ei se siitä irtaudu. Unohtuu äsken ihailemani kirkas vesi, unohtuu kaupungit ja mahtavat vuorensinät, en näe mitään muuta, en välitä muuta katsella kuin noita taivaiden rajalla heloittavia lumihuippuja. Eihän ole mitään niin ihanaa, niin puhdasta, niin ihanteellista luonnossa kuin luminen kenttä, hienoinen kimmeltelevä hanki. Kaikki

maisemat, yksitoikkoisimmatkin, rumimmatkin ovat talvisen vaipan alla kauniit. Mutta monin kerroin kauniimmat ne ovat tuolla korkeuksissa, yhteydessä *tämän* maiseman kanssa, joka alkaa täältä tästä järvestä ja päättyy tuonne. Ilman noita valkeita huippuja tuolla, joita ei aina voi pilvistä erottaa ja jotka niin näkyvästi, niin suoranaisesti yhdistävät maan taivaaseen, olisi koko maisema epäonnistunut, typistetty, keskentekoinen, niinkuin se on mielestäni niissä vuorimaissa, missä ei ole ikuista lunta. Lumettomat, korkeat vuoret vaikuttavat rauhottomasti, vaikuttavat niinkuin joku, joka on pyrkinyt päämaaliinsa eikä ole päässyt sinne, vaan joka kuitenkin röyhkeästi köyristää selkäänsä. Lumettomat vuoret ovat jättiläisiä, titaaneja, jotka turhaan koettavat taivasta valloittaa. Lumihuippuinen alppi on kuin autuas, joka on päässyt, minne on pyrkinyt, ja sieltä ylisistä taivahista suopein ja sovinnollisin silmin katselee alisiin maaemihin. Jylhyys katoaa maisemasta, kivisten louhikkojen kovuus lauhtuu ja alppimaisema, joka niin helposti rupee rintaa ahdistamaan sulkiessaan silmän tien, käy keveäksi, läpikuultavaksi, viihdyttäväksi, melkein vienoksi kaikessa suuruudessaan.

Laiva on kulkenut järven yli, on käynyt toisella rannalla olevain pienten kaupunkien laitureissa. Olen nähnyt sen, kuullut sen, mutta en ole kuitenkaan nähnyt enkä näe muuta kuin tuon lumihuipuston. Ja vasta kun laiva palaa järven yli ja pysähtyy Clarensin siltaan hotellini luo, herään taas todellisuuteen.

Todellisuus on usein ikävä, kun siihen joutuu mieluisten haaveittensa maailmasta. Mutta mikä siinä lienee, että kaikki, mitä nyt näen, tuntuu kahta hauskemmalta kuin äsken. Päivällispöydässä istuvat ihmiset, kaikkein yksitoikkoisimmat ja tavallisimmat kasvot, pintapuoliset pöytäpuheet, niissä kaikissa on jotakin erikoista, niihin on kuin jokin salainen iloisuus ja hilpeys kätkettynä. Tietysti se on vain oman mielentilani luomaa, syynä siihen on se, että katsellessani ja kuunnelllessani noita minulle välinpitämättömiä ihmisiä ja asioita, minä vain ajattelen sitä näkyä, jonka olen nähnyt. Mutta voi myöskin olla, että nuo kaikki ihmiset ovat tietäen tai tietämättään saaneet vaikutusta samasta mistä minä ja että heidän silmänpohjassaan on kuva alppijärvestä ja lumihuipuista sitä kirkastamassa silloinkin, kun mieli on muualla.

Ja toden totta!—kun nousemme pöydästä ja vieraista yksi toisensa perästä astuu ulos verannalle, niin ei ole ainoatakaan, joka ei kynnyksen yli tultuaan vaistomaisesti loisi silmiään ylös vuorille ja sitä näkyä, mikä sieltä aukeaa eteen, äänettömällä tervehdyksellä omistaisi. Ja ääneenkin, hiljaiseen huudahdukseenkin puhkeaa ihastus joltakulta:

—Katsokaa, kuinka ne hehkuu!

Se on heille jokapäiväinen näky, he ovat sanoneet ja kuulleet sen usein, kenties joka ilta, mutta silti se ei voi jäädä sanomatta. Minä näen tuon ensi kerran. Vuoret hehkuvat nyt, paistavat vaalean punertavilta laskeutuvan auringon loisteessa. Lumet siellä ovat nyt menettäneet ominaisen valkeutensa ja kokonaan antautuneet sammuvan auringon viimeisen tulentuikkeen tulkitsijoiksi. Kun valon tuoja on mailleen mennyt, ojentaa alpin huippu vielä kerran kaulaansa katsoakseen sen jälkeen, sen muistoa säilyttääkseen ja antaakseen siitä osan meille, jotka täällä alhaalla pimeässä istumme.

Istun kauan, monet tunnit, lämpimässä yössä vielä sittenkin, kun tuli alppien huipuilla jo on kokonaan sammunut ja yö kattaa kaiken maan. Luulee ne yhä vielä näkevänsä odottaen, että ehkä pilvi on ne sattumalta peittänyt tai että nouseva kuu niitä käy valaisemaan.

Mutta vaikka eivät enää tänään tulekaan esiin, niin tulevathan huomenna, jolloin sama näytelmä alkaa uudelleen. Ja lapsellinen, kiitollinen ilo täyttää mielen, ettei vielä huomenna tarvitse lähteä, vaan että saa vielä viipyä päivän tai pari täällä ihannemaassa, jossa on niin hyvä ja huoleton olla ja jossa luonto pitää kuin parhaana vieraanaan ja näyttää joka päivä juhlihan ystäväinsä iloksi.

VALOKUVA SVEITSISTÄ

Vihreitä köynnöksiä kiemurtelee puutarhasta seinää pitkin parvekkeen rautaristikkojen ympärille. Köynnöksien alitse näkyy palanen puutarhan hiekoitettua käytävää ja sen ulkomuurin ääressä kasvaa rivi käyriä omenapuita. Omenapuiden latvojen yli sinertää ja vihertää järven vesi.

Se vesi vielä kerran! Tarkastellaan sitä ensin, annetaan sen ilahuttaa silmää, ei luoda katsetta ylös eikä ympäri ... vielähän ehdimme ... nautitaan verkalleen ja hätäilemättä, yhdestä ensin ja toisesta sitten ... vuotakoon kauneuden runsaudensarvi hitaasti yli äyräittänsä!

Niin se vesi! Taivaskin saa olla ylpeä siihen kuvastuessaan. Se on kuin sitä varten siinä läikkymässä, sen kuvastimeksi kiilloitettu, niin läpikuultavaksi huuhdottu sentähden, että sininen korkeus voisi kaikkea kauneuttaan sen pinnassa ihailla. Taivas sen siihen kokosikin, valkoisimpana, puhtaimpana lumisateena vuorten huipuille seuloi, aurinko lumen hyytelöksi sulatti, kylmä tähtivyö hyytelön jäätelöksi jäähdytti ... jäätelö sulii taas laaksoihin liukuessaan, muuttui vuorivirraksi, kuohui ja vaahtosi, järveen juoksi ja asettui tähän vuorien väliin loiskumaan. Ja joutsen, joka tuolla tynnellä ulapalla kelluu, on kuin vaahtopallo, sen vuorivirran suvannosta kotoisin; valkoinen tiira, joka ilmassa vaakkuu ja päivän valossa välkkyi, on kuin lumipilven lonka alppien huipuilta irtautunut.

* * * * *

Loivana kaarena kiertää järveä sen ranta ja vetää lempeästi puoleensa hellivän silmän.

Kauniin teki reunuksen taivas kauneutensa kuvastimen ympärille. Teki tähän kaupungin, teki tuonemmaksi toisen, rakensi vaikeita huoneita rivisen, pujotteli ne kuin helmiksi puutarhojen vihreään nauhaan, joka yhdistää talon taloon, kaupungin toiseensa. Kaksinkertainen on helminauha, on kolmin- ja nelinkertainenkin huonerivien kohotessa vuoren rinnettä toistensa takana;—monikirjava se on: vaalea, valkoinen, vaalean punainen;—monimuotoinen se on: yksityisten asunnoita, hotelleja, kirkkoja ja vanhoja linnoja sekä alhaalla veden partaalla että ylhäällä vuoren rinteellä.

Kirkoista soivat kellot. Rantakatua kiittää sähköraitiovaunu keveästi keikkuen ja torveansa toitahtuttaen. Pyöräilijän kello kilahtaa. Tuolla kaukana puhalttaa rantalaivan pilli ja valkoinen vaahto kuohuu röyhelöksi siipien alla laivan kyljessä.

Sulkeudu silmä, kätke kalvoosi mitä olet nähnyt, viedäksesi mukanasi muiston rauhan ja ihanuuden rannasta, jossa huolettomat, joutilaat ihmiset illojaan hoitavat tai huoliaan hautovat—muiston, jonka voit loihtia esiin, kun synkillä saloilla ja raukoilla rannoilla ja mustien mutaisten vesien partaalla mielesi maan tasalle painuu.

Sulkeudu silmä, ja avaudu uudelleen ja anna katseesi kohota pois veden pinnasta yli kauniiden kaupunkien ja ikivihantain puutarhain—kohota ylös nurmikkorinteitä, joilla karja soinnukkaita kellojaan soittelee ja joiden notkelmissa alppimajat piileksivät, ja ylös synkän totisia kuusipuita kasvavia jyrkäniteitä—kiipeä kivilouhikoita ja paljaspäitä veitsiviilokallioita—ja pysähdy tuonne, missä ikuiset lumihuiput siintävät.

Taivas ja maa siellä toisensa tapaavat, sulavat yhteen ja toisiinsa sointuvat, ainaisessa viileydessä häitään viettäen ja auringon verhotessa heidän päänsä ja hartiansa vaippaan, jonka se kutoo heleimmästä sinihopeastaan ja punaisimmasta purppurastaan ja jonka reunat se puhtaimmalla kullallaan kirjailee.

Herää mielessä epämääräinen halu sinne tullaksesi, niinkuin ennen lasna ollessa ikävöit pilven longalle istumaan. Kuta kauemmin sinne katsot, sitä enemmän unohtuu ympäristö, ja sen ihanuus ja kaiho täyttää rinnan.

Painu mieleeni _valo_kuva korkeuksien maasta. Mahtanen aina sinne ikävöidä, enkä koskaan sinne ikävöimästä lakata.

YLÖS ALPEILLE

Vastustamattomalla voimalla vetivät puoleensa alppien lumihuiput.

Miltähän mahtaisi tuo maailma läheltä näyttää, voittaisikohan se vai kadottaisi? ajattelin. Kun olisi aikaa enemmän, voisihan sinne yrittää! Kiipeisin niin kauas kuin pääsisin rinteitä myöten, metsäin läpi, kapuaisin kallioita ja paarustaisin loput lumessa. Kun ei tullut otetuksi suksia mukaan Suomesta lähtiessä!...

Mutta kun näistä mielihaluistani otin puhuakseni, sain kuulla, etten lumirajalle tullakseni tarvitsisi käyttää en jalkojani, en suksia enkä isosti aikaakaan. Sinne pääsee—rautatietä!

Oikeastaan minun kai olisi pitänyt ihastua siitä uutisesta, mutta kuinka olikaan, otin minä tiedon vastaan jotenkin välinpitämättömästi. Aippien lumirajalle nouseminen oli minusta aina ollut kuin vertauskuva pyrkimisestä ihanteita kohti, jossa pyrkimisessä emme voi luottaa muuhun kuin omiin voimiimme. Kiivetessä jyrkkiä rinteitä, kulkiessa kaitaisia vuoripolkuja, joiden kahden puolen pyöräyttävät kuilut uhkaavat kuolemalla, täytyy tietää, mihin jalkansa asettaa, ei saa horjahtaa, ei kupeelleen katsahtaa, ei taakseen silmätä ... ainoa apu, mikä on tarjona heikkouden hetkinä, on jonkun kokeneen kuljettajan ojennettu käsi ja hänen varoittava tai kehoittava huutonsa. Se on kuin kristityn vaellusta kaitaista tietä...

Ja nyt sinne ajetaan rautatietä, niinkuin mitä muuta maailman leveää tietä tahansa.

Mutta olkoon menneeksi! ajattelin. Samahan tuo lieenee, miten perille tullaan, kunhan kerran tullaan... Kerrotaanhan miehistä, jotka ovat tulisissa vaunuissa ajaneet ylemmäksikin...

Kulki siitä Clarensin hotellin oven editse sähköraitiovaunu, heilautin hattuani, vaunut pysähtyivät, ja hyppäsin sisään.

* * * * *

Territet'in pienessä kaupunkikylässä Genevejärven rannalla on rautatieasema niinkuin muutkin asemat. Siellä istutaan odotussalissa, ostetaan piletit, punnitaan tavarat ja astutaan vaunuihin. Vaunut ovat jotakuinkin avonaisten raitiovaunujen kaltaiset, se erotuksena vain, että lattia on viettävä tien kaltevuuden mukaan. Tie on tavallinen rautatie kiskoineen, se vain eroa, että kiskot kohoavat vuoren rinnettä melkein kohtisuoraan ylöspäin. Ja onhan muutakin eroa. Tämä rautatie tai oikeastaan nostokone ei kulje höyryn voimalla, mutta kyllä veden.

Kun meidän vaunumme täällä alhaalla alkaa nousta ylöspäin, niin näkyy tuolta korkeudesta radan päästä lähtevän samanlainen alas. Puolivälissä rataa on vaihde ja sivuuttavat junat toisensa siinä niinkuin ainakin. Kun toinen on joutunut ylös, niin on toinen alhaalla ja päinvastoin. Kummankin vaunun alla on säiliö, joka ylhäällä lasketaan vettä täyteen, samalla kuin alhaalla oleva tyhjennetään. Vesi painaa ylhäällä olevan alas ja nostaa alhaalla olevan ylös, ja otetaan vettä aina sen mukaan säiliöön, miten monta matkustajaa on. Painoa pannaan ylhäällä olevaan vain sen verran, että se hiljaista ja sopivata vauhtia liukuu alaspäin. Junat yhdistää toisiinsa paksu rautaköysi, joka yläpäässä kiertää vahvan rullan ympäri. Se on siis jonkinlaista »vinttaamista». Liikkeen järjestämistä varten sekä myöskin nuoran katkeamisen varalta on vaunuissa jarrulaitos.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.